

บทบาทของผู้นำชุมชนต่อการรับมือวิกฤติโรคระบาด COVID-19 กรณีศึกษาตำบล
ทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา
The Role of Community Leaders in Response to the COVID-19
Pandemic Case Study, Tungkangok Subdistrict, Mueang District,
Phang Nga Province

ปาณิสสา แสงสุวรรณ, นริศรา พงษ์ธีธนาพงษ์, เนติรินทร์ ปัญญาดี, สิริรัตน์, อิศภาไธ,
วิชาญ พันธุ์เจริญ, ณัชชา จินาเพ็ญ, กรวิทย์ เกษะกลาง, ศิริพร เพ็งจันทร์¹
Panisa Saengsuwan, Narissara Parittanapong, Netire Panyadee, Sirarat Itsaparo,
Wichan Panjaren, Nicha Jinapen, Korawit Kohklang, Siriporn Pemjan¹

Received: 23 November 2022; Revised: 5 December 2022; Accepted: 6 December 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการเตรียมพร้อมและ
การรับมือของผู้นำชุมชนกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการรับมือต่อ
ผลกระทบของวิกฤติโรคระบาด COVID-19 เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสาน คือ วิจัยเชิงปริมาณ และวิจัย
เชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง
จังหวัดพังงา จำนวนทั้งสิ้น 119 คน โดยการใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive
sampling) และในการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง มีผู้ให้ข้อมูล (key
informants) จำนวน 5 คน ซึ่งการวิจัยคั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า พบ 1) พบว่าการเตรียมความพร้อมในการรับมือ กับวิกฤติโรคระบาด
COVID-19 กรณีศึกษา ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
ปริมาณ พบว่า ภาพรวมมีผลอยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะป็นปัจจัยในด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อบทบาทของ
ผู้นำชุมชนในการเตรียมพร้อมและการรับมือของผู้นำชุมชนกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 ทั้ง

¹ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี; Faculty of Liberal Arts and
Management Science, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 6240410949@psu.ac.th

ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานเฝ้าระวังโรค ปัจจัยด้านการควบคุมการระบาดของโรค ปัจจัยด้านการปฏิบัติการป้องกันโรค และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โรคระบาดของผู้นำชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 2) แนวทางในการรับมือต่อผลกระทบของวิกฤติโรคระบาด COVID-19 ของผู้นำชุมชน ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ทั้งปัจจัยด้านการปฏิบัติงานเฝ้าระวังโรค ปัจจัยด้านการควบคุมการระบาดของโรค ปัจจัยด้านการปฏิบัติการป้องกันโรค และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 เพื่อเป็นแนวทางในการรับมือต่อเมื่อกรณีที่ชุมชนได้รับผลกระทบของวิกฤติโรคระบาดแล้ว จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยการเตรียมความพร้อมของผู้นำชุมชนต่อการรับมือกับวิกฤต COVID-19 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การรับมือ COVID-19; บทบาทของผู้นำชุมชน; พังงา

Abstract

The purpose of this study is to 1) study the role of community leaders in preparing for and responding to the COVID-19. 2) This is a comprehensive study, that is, quantitative research and qualitative research. The population used in this study is 119 community leaders from Thung Kha Ngok Sub-district, Muang District, Phang Nga Province. Through the use of specific sample selection and interview, this is an unstructured interview. (Key information) 5. Descriptive statistics were used to analyze the data.

Research findings 1) In the case study of Thung Kha Ngok Sub-district, Muang District, Phang Nga Province, preparations for the COVID-19 were found. From the quantitative data analysis, it is found that the overall effect is very high regardless of the factors in various fields. This has affected the role of community leaders in preparing for and responding to the COVID-19, including the factors of disease surveillance. Epidemic control factors, preventive action factors and community leaders' understanding of the epidemic. 2) Guidelines for community leaders in Thung Kha Ngok Street to cope with the impact of COVID-19 Muang District, Phang Nga Province: disease monitoring, epidemic control, disease prevention COVID-19 pandemic crisis When the community is affected by the epidemic crisis, quantitative

data analysis shows that: Community leaders are highly prepared for the COVID-19 crisis.

Keywords : Coping with the COVID-19 Pandemic; Phang Nga; Role of community leaders

บทนำ

จากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 สายพันธุ์โอไมครอน ซึ่งมีการประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 2 (2563 : 16) ให้โรค COVID-19 เป็นโรคร้ายแรง ซึ่งได้แพร่อย่างรวดเร็วและกว้างขวางไปหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งมีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ประกอบกับองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดของโรคโควิด 19 เป็นการระบาดใหญ่ (Pandemic) ในส่วนของประเทศไทยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ ได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) เป็นโรคติดต่ออันตราย ลำดับที่ 14 ทำให้เกิดการตระหนักรู้ของประชาชน ซึ่งพบการระบาดไปในหลายประเทศและยังมีการกลายพันธุ์ของเชื้อมาเรื่อยๆ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมอย่างรุนแรง สถานการณ์การระบาดกำลังแพร่กระจายยังไม่สามารถควบคุมได้สาเหตุการเสียชีวิตส่วนใหญ่ ตัวไวรัส COVID-19 อาจมีอาการไม่สบายแค่ 1-2 วัน จมูกยังสามารถได้กลิ่น ลิ้นรับรสได้ดี ไม่ค่อยมีไข้ รู้สึกล้า และปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ มีอาการไอเล็กน้อย ระคายคออาการยังไม่ชัดเจนเท่าสายพันธุ์อื่น ผู้ที่เป็นโรคเบาหวาน โรคหัวใจ หากติดเชื้ออาจทำให้มีอาการรุนแรงอาการโดยรวม เบื้องต้นพบว่าไม่รุนแรง สามารถรักษาที่บ้านได้ ดังนั้น มาตรการการป้องกันไม่ให้ติดโรค COVID-19 นั้นถือว่าจำเป็น ด้วยการดำเนินการมาตรการการรักษาร่างกายให้แข็งแรงออกกำลังกายเพื่อมิให้ป่วย การป้องกันตนเอง เช่น หลีกเลี่ยงการเดินทางไปในประเทศหรือสถานที่มีคนพลุกพล่าน การล้างมือให้สะอาดอย่างถูกต้อง ทั้งด้วยแอลกอฮอล์เจล สบู่ การสวมหน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธี การไม่นำเอามือมาป้ายหรือจับหน้า ความรู้และเข้าใจการดำเนินไปของโรค เพื่อให้การดำเนินการป้องกันโรค COVID-19 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเพื่อรับสถานการณ์ COVID-19 ระบาดระลอกนี้ เพื่อดูแลเฝ้าระวังป้องกันตนเองให้กับประชาชนในเขตชุมชน ได้แก่ ประชาชน หน่วยบริการ สถานศึกษา และบริการสาธารณะต่างๆ ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบผู้นำชุมชนตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา มาตรการการป้องกันไม่ให้ติดโรค COVID-19 เนื่องด้วยปัจจุบันองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่ประกอบไปด้วยผู้นำชุมชนในหลากหลายตำแหน่งหน้าที่และบริบทในชุมชน เป็นองค์กรแห่งหนึ่ง

เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนและจัดสรรสวัสดิการให้แก่ประชาชนเป็นอย่างมาก ผู้นำชุมชนล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีหน้าที่พัฒนาให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนดีขึ้น โดยที่ท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจในการกำหนดลักษณะต่างๆ ในท้องถิ่นของตนและเนื่องด้วยองค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระและอยู่ใกล้ชิดประชาชน เพื่อจัดสรรสวัสดิการและดำเนินการตามนโยบายสาธารณะแก่ชุมชนเพื่อสุขภาวะความเป็นอยู่ที่ดี

ดังนั้น จึงสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ตรงเป้า รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ประกอบไปด้วยผู้นำชุมชน ที่มีความเข้าใจสภาพแวดล้อม ปัญหาต่างๆ ของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งเป็นเรื่องยากที่คนในท้องถิ่นอื่นจะเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ฉะนั้นแล้วอำนาจและบทบาทหน้าที่ในการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ก็ถือเป็นประเด็นสำคัญ ที่ผู้นำชุมชนควรคำนึงถึง และควรจัดการรับมือกับภาพวิกฤติดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการสั่งการ จัดตั้ง การประชาสัมพันธ์ หรือการรายงานเป็นต้น เพื่อสุขภาวะและความเป็นอยู่ที่ดี ของประชาชนในชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการเตรียมพร้อมและการรับมือของผู้นำชุมชนกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการรับมือต่อผลกระทบของวิกฤติโรคระบาด COVID-19

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ
 - 1.1 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทต่อการรับมือและการเตรียมความพร้อมกับสถานการณ์วิกฤติโรคระบาด ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สภากองการบริหารส่วนตำบล อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าอาวาส ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าหน้าที่อนามัย ในพื้นที่ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา จำนวนทั้งสิ้น 119 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้นำชุมชนต่อการรับมือและการเตรียมความพร้อมกับสถานการณ์ โควิด 19 โดยตรงของตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา เพื่อใช้ตอบแบบสัมภาษณ์รวมจำนวน 5 คน ได้แก่

- นายกองค้การบริหารส่วนตำบล 1 คน
- ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน
- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 1 คน
- เจ้าหน้าที่อนามัย 1 คน
- อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน 1 คน

ระเบียบวิธีการวิจัย

วิจัยเชิงปริมาณ : ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบเจาะจง คือผู้นำชุมชน ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา จำนวน 119 คน ที่มีบทบาทต่อการเตรียมความพร้อมและรับมือกับวิกฤตโรคระบาดโควิด19 และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาข้อสรุปจากการศึกษา แล้วนำเสนอด้วยสถิติเชิงพรรณนา ในรูปความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

วิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้นำชุมชนต่อการรับมือและการเตรียมความพร้อมกับวิกฤติโรคระบาดโดยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากเทคนิคแบบลูกโซ่ (snowball technique) ซึ่งเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ตามข้อมูลที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนหน้า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาเชิงคุณภาพครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured In-depth interview) และนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคสนาม ตั้งแต่เริ่มลงพื้นที่โดยวิเคราะห์ข้อมูลทันทีในขณะที่เก็บข้อมูลในพื้นที่และได้ทำการจดบันทึกประเด็นสำคัญของการสัมภาษณ์ไว้ จากนั้นสู่กระบวนการแปลผลข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลการบรรยาย descriptive

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 103 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 จำนวนประชากรในชุมชนเพศชายจำนวน 32 คน คิดเป็น ร้อยละ 31.1 และ

จำนวนประชากรในชุมชนที่เป็นเพศทางเลือก จำนวน 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 3.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 21-30 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมา อายุ 31-40 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 อายุ 41-50 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 และ อายุ 51-60 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 จำแนกตามสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานภาพที่โสด จำนวน 62คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 และรองลงมา คือ สมรสหรือมีครอบครัวแล้ว จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และหม้ายหรือหย่า จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8

จำแนกตามระดับการศึกษา ที่มีระดับการศึกษามากที่สุดคือ ปริญญาตรี ที่มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 59.2 รองลงมาเป็นระดับมัธยมตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 มัธยมตอนต้นและสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนที่เท่ากัน คือ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 และประถมศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 จำแนกตามบทบาทในชุมชน ที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดคือ อสม. จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมา คือ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 10 คิดเป็นร้อยละ 9.7 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คิดเป็นร้อยละ 5.8 เจ้าหน้าที่อนามัย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 สารวัตรกำนัน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ที่มีจำนวนเท่ากัน คือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่ประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุดคือ อายุ 1-5 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมา อายุ 6-10 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 อายุ 11-15 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 อายุ 16-20 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 อายุ 21-25 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 อายุ 26-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และอายุ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการรับมือ กับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 สายพันธุ์โอมิครอน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1.ด้านการปฏิบัติงานเฝ้าระวังโรค	4.31	0.77	มาก
2.ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคระบาด	4.32	0.72	มาก
3.ด้านการควบคุมการระบาดของโรค	4.36	0.74	มาก
4.ด้านการปฏิบัติกาป้องกันโรค	4.35	0.73	มาก
รวม	4.34	0.74	มาก

1.2 ปัจจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนต่อการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 กรณีศึกษา ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

การเตรียมความพร้อมในการรับมือ กับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 กรณีศึกษา ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ภาพรวมมีผลอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.34 (S.D. = 0.74) โดยปัจจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนต่อการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 กรณีศึกษา ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงาสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานเฝ้าระวังโรค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.31 (S.D.= 0.77) สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.25 – 4.39 พบว่าปัจจัยด้านการปฏิบัติงานเฝ้าระวังโรค มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการเตรียมความพร้อมกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.39 (S.D.= 0.74) รองลงมา ได้แก่ มีการรับมือกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.37 (S.D.= 0.72) มีการเข้าประชุมทุกครั้ง ที่มีการประชุมเกี่ยวกับสถานการณ์วิกฤติโรคระบาด COVID-19 อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.31 (S.D.= 0.79) ในชุมชนมีจุดคัดกรองโรคระบาด COVID-19 อยู่ในระดับมา เป็นอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 4.25 (S.D.= 0.83) และ ในฐานะผู้นำชุมชนมีบทบาทร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 4.25 (S.D.= 0.75)

2) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคระบาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.32 (S.D.= 0.72) สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ มีคะแนน

เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.25 – 4.36 พบว่าปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคระบาด มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ หากได้รับเชื้อโคโรนา ต้องรักษาตัวมากกว่า 7 วัน เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.36 (S.D.= 0.76) รองลงมาได้แก่ ในฐานะผู้นำชุมชนมีบทบาทเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ กับวิกฤติโรคระบาด อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.36 (S.D.= 0.71) การคิดว่าไวรัสโคโรนา มีมากกว่าหนึ่งสายพันธุ์ อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.35 (S.D.= 0.68) ส่วนใหญ่ผู้ติดเชื้อ COVID-19 จะมีอาการปวดหัว อ่อนเพลียอ่อนล้า น้ำมูกไหล เจ็บคอ จาม อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 4.30 (S.D.= 0.71) และ การคิดว่าการได้รับเชื้อโคโรนา ได้รับมาจากการสัมผัสจากผู้ติดเชื้อ อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 4.25 (S.D.= 0.75)

3) ด้านการควบคุมการระบาดของโรค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.36 (S.D.= 0.74) สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.14 – 4.43 พบว่าปัจจัยด้านการควบคุมการระบาดของโรค มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสบริเวณดวงตา ปาก และจมูก เป็นอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.43 (S.D.= 0.71) รองลงมาได้แก่ หลังเกิดสถานการณ์วิกฤติโรคระบาด COVID-19 มีการลดการสัมผัสกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.43 (S.D.= 0.65) หลังเกิดสถานการณ์วิกฤติโรคระบาด COVID-19 มีการลดการทานอาหารนอกบ้าน อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D.= 0.72) ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่บ้าน มากกว่าออกไปนอกบ้าน อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 4.37 (S.D.= 0.78) และ ลดการสัมผัสเงินสด อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 4.14 (S.D.= 0.87)

4) ด้านการปฏิบัติการป้องกันโรค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.35 (S.D.= 0.73) สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.16 - 4.49 พบว่า ปัจจัยด้านการควบคุมการระบาดของโรค ความเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการหลีกเลี่ยงการสัมผัส หรือหลีกเลี่ยงการเข้าไปในสถานที่ ที่มีคนจำนวนมาก อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.49 (S.D.= 0.68) รองลงมาได้แก่ ในชุมชนมีการสวมใส่หน้ากากอนามัย อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.44 (S.D.= 0.68) ในชุมชนมีการได้รับวัคซีนอย่างทั่วถึง อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.43 (S.D.= 0.69) มีการล้างมือทุกครั้ง ก่อน-หลังรับประทานอาหาร อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 4.40 (S.D.= 0.74) ร้านสะดวกซื้อในชุมชน มีบริการเจลล้างมือแอลกอฮอล์ให้ประชาชน อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 4.37 (S.D.= 0.76) ในชุมชน ผู้นำชุมชนได้ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ให้แก่ประชาชน อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 6 มีค่าเฉลี่ย 4.29 (S.D.= 0.73) เว้นระยะห่างจากผู้อื่น

อย่างน้อย 1-2 เมตร อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 7 มีค่าเฉลี่ย 4.29 (S.D.= 0.68) ผู้นำชุมชน รู้สึกคิดมากเมื่อมีคนใกล้ชิด ติดเชื้อกับโรคระบาด COVID-19 อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 8 มีค่าเฉลี่ย 4.27 (S.D.= 0.78) และ กรณีมีการจัดงานศพในชุมชน จะมีการงดจัดเลี้ยงอาหาร อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 9 มีค่าเฉลี่ย 4.16 (S.D.= 0.81)

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

สรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา จำนวน 5 คน เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นและการรับมือต่อสถานการณ์โควิด -19 ของชุมชน บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการรับมือต่อและเตรียมความพร้อมกับสถานการณ์โควิด -19 ของชุมชน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ต่อมีส่วนให้สถานการณ์ดีขึ้น

2.1 การแสดงความคิดเห็นและการรับมือต่อสถานการณ์โควิด -19 ของชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางในการแสดงความคิดเห็นต่อการรับมือโดยการการรับมือใส่แมสและหลีกเลี่ยงสถานที่ที่มีความเสี่ยงสูง บริหารจัดการเกี่ยวกับชุมชน โดยการให้ทุกคนศึกษาเรียนรู้มาตรการในการป้องกันโรค covid 19 เช่น ใส่แมสล้างมือด้วยเจล และจะไม่อยู่รวมกลุ่มกันเพื่อป้องกันโรค covid 19 ในเรื่องของการไปจับจ่ายซื้อของในตลาด เพราะเป็นสถานที่ ที่สำคัญที่คนในชุมชนมาซื้อของ ไปใช้ในการอุปโภคบริโภค ดังนั้นควรจะได้รับมาตรการป้องกันที่รัฐบาลได้จัดตั้งขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นการคัดกรองการวัดอุณหภูมิและการใช้เจลแอลกอฮอล์ในการล้างมือตามสถานที่ให้บริการหรือแหล่งที่ประชาชนเกิดการรวมตัวกัน ไม่ว่าจะเป็นร้านค้า ตลาด มีการคัดกรองก่อนจะเข้าต้องปฏิบัติตามมาตรการกระทรวงสาธารณสุข D-M-H-T-T-A อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นสวมหน้ากาก 100% ล้างมือบ่อยๆ และเว้นระยะห่าง รวมถึงหลีกเลี่ยงการสัมผัสจุดเสี่ยงที่สัมผัสร่วมกันบ่อยๆ หากสัมผัสแล้วควรล้างมือด้วยน้ำและสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์โดยเร็ว เพื่อป้องกันโรคโควิด 19 และเมื่อกลับถึงบ้านต้องทำความสะอาดร่างกายทันที เพื่อลดโอกาสการนำเชื้อเข้ามาติดต่อกับคนในครอบครัว การให้ผู้นำอาสาสมัครประจำหมู่บ้านต้องวางแผนในการประชุมเรียกชาวบ้านเข้าที่ประชุม และประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง โดยการทำงานร่วมกันตามภาคีเครือข่ายต่างๆ ต้องร่วมมือกันในการดูแลและลงพื้นที่ในชุมชนให้ทั่วถึง ทุกหมู่บ้านและทุกตำบล จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ในการณรงค์ด้วยการปลูกพืชสมุนไพรเพื่อช่วยเหลือตัวเอง โดยการให้ภาคีเครือข่ายต่างๆ มาพัฒนาชุมชนด้านเกษตรมาให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับพืชสมุนไพรที่ป้องกันที่เกี่ยวกับโรคนี้ได้ และมารณรงค์ในการทำกิจกรรมร่วมกันปลูกพืชเพื่อช่วยเหลือในครอบครัวตัวเองเป็นการเบื้องต้น ตรวจคัดกรองประชาชนในชุมชน ถ้าหากประชาชนในชุมชนคนใดตรวจพบว่าติดเชื้อก็นำพาไปแจ้งอนามัยและ

สำหรับผู้ที่มีความเสี่ยงสูงก็ให้กักตัวประมาณ 10 วัน ขณะเดียวกันก็ให้มีการฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อบริเวณรอบๆ บ้านของผู้ที่ติดเชื้อ หรือผู้ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง

ผู้นำชุมชนพื้นที่ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความเห็นตรงกันว่า ในการรับมือต่อสถานการณ์ วิกฤตโรคระบาด ควรมีมาตรการในการรับมือคือการสวมใส่แมส ล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ ไม่อยู่ปะปนหรือรวมกลุ่มกันและคนมีมาตรการในการคัดกรองการวัดอุณหภูมิและการใช้เจลแอลกอฮอล์ในสถานที่ให้บริการ ต่างๆไม่ว่าจะเป็น ตลาดร้านค้า รวมถึงการเว้นระยะห่าง และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสหยุดเสี่ยงที่สัมผัสร่วมกันบ่อยๆ เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงของจำนวนผู้ติดเชื้อในชุมชน โดยเข้มงวดในการดูแลตัวเองตามมาตรการ D-M-H-T-A ได้แก่ D:Distancing เว้นระยะระหว่างบุคคล หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับผู้อื่น M:Mask wearing สวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา H:Hand washing ล้างมือบ่อยๆ จัดให้มีจุดบริการเจลล้างมืออย่างทั่วถึงเพียงพอ T:Temperature ตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนเข้าใช้บริการ เพื่อคัดกรองผู้ใช้บริการที่อาจไม่สบาย T:Testing ตรวจหาเชื้อโควิด 19 และ A:Application ติดตั้งและใช้แอปพลิเคชัน “ไทยชนะ” และ “หมอชนะ” ก่อนเข้า-ออกสถานที่ทุกครั้ง

2.2 บทบาทของผู้นำชุมชนในการรับมือและเตรียมความพร้อมกับสถานการณ์โควิด-19 ของชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์มีการเสนอแนวทางการมีบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการรับมือต่อและเตรียมความพร้อมกับสถานการณ์โควิด -19 ของชุมชน ให้การจัดเตรียมสถานที่แก่ผู้ที่กักตัว ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือสถานที่ทางผู้นำชุมชนจัดเตรียมไว้ให้ ในฐานะผู้นำชุมชนจะต้องมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ในด้านข่าวสาร และการรณรงค์ในการให้ปฏิบัติตามมาตรการของทางภาครัฐ และทางกรมสาธารณสุขแนะนำ อีกทั้งทางผู้นำชุมชนก็ต้องมีบทบาทในการร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับสถานที่ อาหารการกิน การดูแล อาสาสมัครประจำหมู่บ้านและองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปร่วมช่วยดูแลด้วย และมีบทบาทในการคอยให้ความช่วยเหลือเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบต่อสถานการณ์โรคระบาดดังกล่าว โดยการจัดถุงยังชีพให้แก่ประชาชนในท้องที่ที่ตนดูแล

2.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการมีส่วนร่วมให้สถานการณ์ดีขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์มีการเสนอแนะเพิ่มเติม ต่อการมีส่วนร่วมให้สถานการณ์ดีขึ้น คือ อยากให้ทุกคนรักษามาตรการของตัวเอง ทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดด้วยการใส่แมส ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับคนหมู่มาก หลีกเลี่ยงการสัมผัสให้น้อยที่สุด และที่สำคัญคือการออกกำลังกายอยู่บ้านเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงไม่อ่อนต่อโลก

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่ว่า เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการเตรียมพร้อมและการรับมือของผู้นำชุมชนกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าการเตรียมความพร้อมในการรับมือ กับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 กรณีศึกษา ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมืองจังหวัดพังงา จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่าภาพรวมมีผลอยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยในด้านต่างๆที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการเตรียมพร้อมและการรับมือของผู้นำชุมชนกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 ทั้งปัจจัยด้านการปฏิบัติงานเฝ้าระวังโรค ปัจจัยด้านการควบคุมการระบาดของโรค ปัจจัยด้านการปฏิบัติการป้องกันโรค และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคระบาดของผู้นำชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำชุมชนมีการเตรียมความพร้อมและมีการรับมือกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 ในชุมชนของตน ไม่ว่าจะเป็นมาตรการในการจัดสรรบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกเป็นอยู่ ความสงบสุข และความปลอดภัยของประชาชนในชุมชนอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งจุดคัดกรองในชุมชน อีกทั้งในฐานะผู้นำชุมชนก็มีบทบาทร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิกฤติโรคระบาด COVID-19 โดยจัดให้มีการประชุมเกี่ยวกับสถานการณ์วิกฤติโรคระบาด COVID-19 ผู้นำชุมชนได้ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ให้แก่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรให้ประชาชนในชุมชนได้รับบริการการฉีดวัคซีนอย่างทั่วถึง และมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงการปฏิบัติตัวตามมาตรฐานในการป้องกันโรคตามมติของทางภาครัฐและถูกต้องตามกฎหมายสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด อีกทั้งทางผู้นำชุมชนก็ยังมีบทบาทในการเป็นแหล่งที่คอยให้การสนับสนุนแก่ประชาชนทั้งด้านสถานที่ในการจัดหาแหล่งที่กักตัวให้แก่ผู้ติดเชื้ออย่างเหมาะสมและจัดทำถุงยังชีพเพื่อเยียวยาแก่กลุ่มประชาชนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล ผึ้งทอง (2563) ที่พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลราชาเทวะในฐานะเจ้าหน้าที่รัฐ ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการนำนโยบายต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้ออกมาเพื่อใช้ในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ไปปฏิบัติในท้องที่ที่ตนเองดูแลรับผิดชอบ เช่น การตรวจคัดกรองผู้ที่เดินทางผ่านเข้าออกในพื้นที่ตำบลราชาเทวะ การตรวจสถานประกอบการ ร้านค้าต่าง ๆ ที่ให้หยุดกิจการเป็นการชั่วคราว การลงพื้นที่สำรวจผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 เป็นต้น

กำนันผู้ใหญ่บ้านนอกจากจะนำนโยบายข้อสั่งการต่าง ๆ ที่ทางราชการกำหนดไว้ไปดำเนินการแล้ว กำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องมีความรู้และมีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและอุปสรรคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ และการใส่ใจในการดูแล

ตนเอง และไม่เข้าใจในระบบงานราชการ ซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ในท้องที่มากที่สุด จึงต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำหน้าที่แนะนำและอธิบายให้ประชาชนทราบ ถึงวิธีการและมาตรการต่าง ๆ เพื่อลดความตึงเครียดของประชาชนที่มีต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในปัจจุบัน และเยาวชนลักษณะ ชาวบ้านโพธิ์ (2564) ที่พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีการปฏิบัติตามบทบาท ด้านการป้องกันโรค ร่วมมือ กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประชุม ปรึกษาหารือเพื่อดำเนินการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ชักชวนให้เพื่อนบ้านร่วมกันป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แจ้ง ข่าวการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบโดยเร็ว ให้คำแนะนำการ ดูแลตนเองเพื่อป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัด กิจกรรมรณรงค์การป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เข้าประชุมและการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เข้าร่วมการเสนอแนะความคิดเห็นในการดำเนินงานการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การจัดหาและ แจกจ่ายอุปกรณ์เพื่อป้องกัน เช่น Alcohol, Mask, Face shield เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่ว่า เพื่อศึกษาแนวทางในการรับมือต่อผลกระทบของวิกฤติโรค ระบาด COVID -19 สายพันธุ์โอไมครอน จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า แนวทางในการรับมือต่อ ผลกระทบของวิกฤติโรคระบาด COVID -19 สายพันธุ์โอไมครอน ของผู้นำชุมชน ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอมือง จังหวัดพังงา ทั้งปัจจัยด้านการปฏิบัติงานเฝ้าระวังโรค ปัจจัยด้านการควบคุมการ ระบาดของโรค ปัจจัยด้านการปฏิบัติการป้องกันโรค และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วิกฤติโรคระบาด COVID -19 สายพันธุ์โอไมครอน เพื่อเป็นแนวทางในการรับมือต่อ เมื่อกรณีที่ ชุมชนได้รับผลกระทบของวิกฤติโรคระบาดแล้ว จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัย ด้านควบคุมการระบาดของโรค และปัจจัยด้านการปฏิบัติการป้องกันโรค อยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำชุมชนมีมาตรการในการรับมือคือ การสวมใส่ แมส ล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ และไม่อยู่ปะปนหรือรวมกลุ่มกัน และคนมีมาตรการในการคัด กรองการวัดอุณหภูมิและการใช้เจลแอลกอฮอล์ในสถานที่ ให้บริการ ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตลาด ร้านค้า รวมถึงการเว้นระยะห่าง และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสหยุดเสี่ยงที่สัมผัสร่วมกันบ่อยๆ เพื่อลด ปัจจัยเสี่ยงของจำนวนผู้ติดเชื้อในชุมชน โดยเข้มงวดในการดูแลตัวเองตามมาตรการ D-M-H-T-A ได้แก่ D : Distancing เว้นระยะระหว่างบุคคล หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับผู้อื่น M : Mask wearing สวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา H : Hand washing ล้างมือบ่อยๆ จัดให้มีจุด บริการเจลล้างมืออย่างทั่วถึงเพียงพอ T : Temperature ตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนเข้าใช้

บริการ เพื่อคัดกรองผู้ใช้บริการที่อาจไม่สบาย T : Testing ตรวจหาเชื้อโควิด 19 และ A : Application ติดตั้งและใช้แอปพลิเคชัน “ไทยชนะ” และ “หมอชนะ” ก่อนเข้า-ออกสถานที่ทุกครั้ง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สตีปีอาตีฮะร์ อีลา (2563) ที่พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ย ได้มีการกำหนดมาตรการการกักตุน ในการแก้ปัญหาการรับมือและป้องกัน ในสถานการณ์โควิด-19 ดังนี้ 1) ดูแลและปกป้องพนักงานในองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ในวิกฤติ COVID-19 ที่ได้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและวิถีชีวิตของผู้คนมากมาย รวมถึงกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรอย่าง “พนักงาน” สิ่งที่จะช่วยลดความกังวล และให้ความรู้สึกมั่นคงต่อพนักงานก็คือการออกนโยบายประกาศสถานการณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ย รวมถึงมาตรการรับมือกับสถานการณ์พร้อมกับการให้ความช่วยเหลือที่จะให้ต่อพนักงานได้ เช่น มาตรการดูแลสุขอนามัยของพนักงาน มาตรการ work from home และ social distancing เป็นต้น 2) ทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่องและมองหาโอกาสเพื่อเตรียมพร้อมรับ New Normal ที่กำลังเกิดขึ้นในตอนี้ 3) องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ย มีการเตรียมแผนไว้รองรับเหตุการณ์ไม่คาดฝันเสมอ ต้องมีแผนสำรองในการรับมือกับสิ่งที่ไม่อาจคาดเดาได้ โดยจำเป็นมีแผน 2 3 หรือ 4 เผื่อไว้ ทีมงานแต่ละฝ่ายงานต้องมีความยืดหยุ่น สามารถเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้ รวมถึงทำงานร่วมกันเพื่อให้แผนสำรองที่เตรียมไว้สามารถทำงานได้ทันทีเมื่อจำเป็น ซึ่งจะทำให้จัดการกับความเปลี่ยนแปลงได้ดีกว่าการมีแผนเดียวและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นรายครั้งไป 4) องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ย มีการปรับแผนการเงินสู่วิกฤติ ปัญหาใหญ่ที่ตามมาจากวิกฤติ COVID-19 ก็คือเรื่องการเงิน เพื่อให้รับมือได้ทันกับปัญหาการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ เพื่อที่สามารถจะยื่นมือช่วยประชาชนได้ในช่วงสถานการณ์วิกฤติ COVID-19 องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ยมีการทดลองประเมินสถานการณ์โดยการอ้างอิงจากเหตุการณ์วิกฤติของโรคระบาดที่ผ่านๆ มาว่ามีลักษณะอย่างไร และวางแผนการเงินออกมา และให้ลองลิสต์ว่าอะไรเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อรายได้และวิเคราะห์ความน่าจะเป็นออกมา รวมถึงวางแผนวิธีการใช้เงินให้เหมาะสมในช่วงวิกฤติ ว่าควรใช้จ่ายอย่างไร เพื่อให้การเงินมีสภาพคล่องต่อไปได้อีกยาวนาน งบอะไรที่ต้องตัดออก เพื่อสร้างความสมดุลให้กับการเงินเพื่อที่จะสามารถช่วยเหลือประชาชนได้ 5) มีศูนย์กลางการสั่งงานที่ชัดเจน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ย มีศูนย์กลางการสื่อสารการตัดสินใจที่แหล่งเดียวหรือคนเดียวในการแก้ปัญหาเพื่อป้องกันการสับสนของข้อมูล มีการแบ่งงานที่ชัดเจนใครทำอะไร ใครตัดสินใจในเรื่องใด มีการจัดประชุมหัวหน้าของแต่ละฝ่ายเพื่อติดตามสถานการณ์และแก้ไขปัญหาให้ไปในทิศทางเดียวกัน จากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงวิจัยเรื่อง การแก้ปัญหารับมือและการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 องค์การบริหารส่วน

ตำบลม่วงเตี้ย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เชิงสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019

องค์ความรู้ใหม่

การรับมือกับสถานการณ์โควิด-19 ของผู้นำชุมชน มีการสร้างแนวทางการปฏิบัติให้กับประชาชนในชุมชนพึงตระหนักและให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตนที่เป็นไปตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดไว้ อย่างมาตรการD-M-H-T-T-A อย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคและการลดการติดเชื้อ ไม่ว่าจะเป็น การสร้างการตระหนักให้ประชาชนสวมใส่แมสและหลีกเลี่ยงสถานที่ที่มีความเสี่ยงสูง รวมไปถึงการจัดมาตรการปกป้องโดยรัฐบาล โดยการสร้างจุดคัดกรอง การวัดอุณหภูมิและการให้ประชาชนใช้เจลแอลกอฮอล์ในการล้างมือ รวมไปถึงผู้นำชุมชนได้มีการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมกับการรับมือ โดยมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายผู้นำอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยมีการวางแผนในการประชุมเรียกชาวบ้าน และให้สาธารณสุขเข้ามาทำความเข้าใจและให้ความรู้กับประชาชน ให้ผู้นำชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ในการรณรงค์ด้วยการปลุกพืชสมุนไพร เพื่อช่วยเหลือตัวเองและให้ภาคีเครือข่ายต่างๆ มาพัฒนาชุมชนด้านเกษตรกรรมมาให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับพืชสมุนไพรที่ป้องกันโรค

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านการปฏิบัติงานเฝ้าระวังโรค : ผู้นำชุมชนควรจัดให้มีจุดคัดกรองในชุมชน อย่างทั่วถึง ตามจุดสำคัญต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ตลาด หรือสถานที่ต่างๆที่มีประชาชนสัญจรไปมาอีกทั้งผู้นำชุมชนควรมีบทบาทร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิกฤติโรคระบาดโควิด19 ไม่ว่าจะเป็นทั้งหน่วยงานภายนอกหรือหน่วยงานภายในก็ตามที่ เพื่อนำมาซึ่งการเฝ้าระวังโรคของชุมชนอย่างเข้มแข็ง และทันทั่วถึง

1.2 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคระบาด: ผู้นำชุมชน ควรติดตามข่าวสาร ของสถานการณ์ โรคระบาดดังกล่าวไม่ว่าจะเป็น วิธีการเฝ้าระวัง หรือลักษณะอาการของผู้ที่ติดเชื้อ รวมไปถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและความรุนแรงของเชื้อไวรัสดังกล่าว เพื่อให้ผู้นำชุมชนสามารถทราบแนวทางในการรับมือและแนวทางในการป้องกันโรคระบาดให้กับประชาชนในชุมชนได้

1.3 ด้านการควบคุมการระบาดของโรค: ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนตระหนักถึงการ เฝ้าระวังตัวเอง ให้ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่บ้านมากกว่าออกไปข้างนอกหากไม่มีความจำเป็น ไม่ว่าจะเป็นการหาแนวทางในการทำกิจกรรมต่างๆ แบบ work from home และควรมีนโยบาย หรือสร้างการตระหนักรู้ให้คนในชุมชนลดการสัมผัสเงินสดในการจับจ่าย เช่น การแนะนำวิธีการซื้อขายผ่านช่องทางออนไลน์ การจ่ายเงินผ่าน mobile banking เป็นต้น

1.4 ด้านปฏิบัติการป้องกันโรค: ผู้นำชุมชนควรให้ความสำคัญ และตระหนักถึงแหล่งนำพาเชื้อโรค ซึ่งผู้นำพาเชื้ออาจไม่ใช่เพียงแค่ว่าจากคนภายนอกแต่อาจมาจากจากคนภายในพื้นที่ นำเข้ามายังชุมชนเองดังนั้นควรจัดให้มีการตรวจตราและคัดกรองอย่างเป็นระบบและระเบียบ อีกทั้ง การจัดให้มีมาตรการอย่างเข้มงวดในกรณีที่มีการจัดงานศพในชุมชนหรืองานสังสรรค์ต่างๆ ควรจะมีการงดจัดเลี้ยงอาหาร หรือการรวมตัวกันของคนจำนวนมาก เพื่อลดอัตราความเสี่ยงในการติดเชื้อของคนในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 ควรศึกษาบทบาทหน้าที่ของกลุ่มผู้นำท้องถิ่นเช่น กลุ่มประธานกลุ่มชุมชนต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ซึ่งแนวทางการรับมือที่ครอบคลุม

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆเพิ่มขึ้นและนำไปใช้ศึกษาความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเชิงลึกมากขึ้น

2.3 ควรมีการสัมภาษณ์ผู้นำให้มากกว่า 5 คน เพื่อทราบถึงแนวทางในการรับมือ ความคิดเห็น มุมมอง และศักยภาพในตัวบุคคลที่ดึงมาปฏิบัติใช้ในการบริหารชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ควรวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยลักษณะนี้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่นด้วย

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา ปัญญาธร. (2564). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรค COVID - 19 บ้านหนองสวรรค์ ตำบล เชียงพิณ อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี.สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2565.จาก https://mis.ratchathani.ac.th/file_re/all7jNmTue21852.pdf

ชัชวาล ผึ้งทอง. (2563). บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการนำนโยบายการป้องกันโรคไวรัสโคโรน่า 2019 ไปปฏิบัติ ในพื้นที่ตำบลราษายาเขต อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2565.จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2563_1614232564_6214830017.pdf

- บุญเรือน ทองทิพย์. (2563, พฤศจิกายน). โรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19 (COVID-19) กับศักยภาพของผู้นำต่อการพัฒนาองค์กรแบบ New Normal. สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2565. จากวารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(11), 434-447
- เยาวลักษณ์ ชาวบ้านโพธิ์ (2562). บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสีตีสี่ปาดิฮอร์ อีลา (2563). การแก้ปัญหาการรับมือและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.
- เอมอร แสนภูวา (2559). บทบาทของผู้นำชุมชนในการมีส่วนร่วมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา กรณีศึกษา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ. สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า. สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2565. จาก สถาบันพระปกเกล้าศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
- อรุณรุ่ง เอื้ออารีสุขสกุล และธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง : เปลี่ยนความท้าทายมุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กรอย่างยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2565. จากวารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 9, ฉบับที่ 21
- วสันต์ ศรีสิทธิสมบัติ. (2547). บทบาทผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้นำชุมชนของเทศบาลตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภักชญา ภาวังกระรัต, สมภาพ อาจชนะศึก, ปิยะณัฐ นามชู (2563). การศึกษาสถานการณ์การเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชน โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2565. จาก [http://phc.moph.go.th/www_hss/data_center/dyn_mod/\(Full paper edit\) A Study of COVID-19 Surveillance, Prevention and Control in Communities \(1\) dec-jan 21.pdf](http://phc.moph.go.th/www_hss/data_center/dyn_mod/(Full_paper_edit) A Study of COVID-19 Surveillance, Prevention and Control in Communities (1) dec-jan 21.pdf)
- สุภศักดิ์ ฤกษ์นามระ และกานต์ชนก บุญสุภาพร. (2563). ผู้นำองค์กรควรรับมือกับวิกฤตโควิด-19 อย่างไร? สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2565. จาก <https://www2.deloitte.com/th/en/pages/deloitteprivate/articles/how-shouldbusiness-leadersrespond-to-thecovid-19-crisis-th.htm>